

II Sten-Otto Liljedahl, »Battis« kallad på grund av sitt förflutna som batterist i en orkester, var en pionjär när det gällde behandling av brännskador och sedermera

Medicinhistorisk paus

Sten-Otto Liljedahl:

»Fett skall med fett behandlas«

»Battis«, en pionjär.

professor i kirurgi i Linköping. Han var idrottsfantast, initiativtagare till cykelloppet Vätternrundan, ofta engagerad som idrottsläkare och mycket kunnig när det gällde utvecklingen av modern traumabehandling.

Citatet i rubriken anspelar på det faktum att Liljedahl uppmärksammade att patienter med brännskada eller stora trauman befann sig i ett gravt katabolt tillstånd, och att därför energitillförsel med den fettemulsion

som då blivit tillgänglig, Intralipid, kunde tillföra en så stor energimängd att det katabola förloppet hämmades. Som en följd av katabolismen uppstod nämligen ofta fettemboli i lungorna, inte sällan med dödlig utgång.

Därför hade hans paradoxala yttrande faktiskt en spännande vetenskaplig bärkraft.

Sten-Otto Liljedahl, född 1923, avled 1982.

Stephan Rössner
professor, Karolinska

ANNONS

II Författaren Somerset Maugham (1874–1965) utbildade sig först till läkare. Med sin bakgrund som förlossningsläkare i Londons slum skrev han sin debutroman, »Liza of Lambeth«. Moderns död

Medicinhistorisk paus

W Somerset Maugham:

»En man gifter sig för att få ett hem, men också för att slippa bli besvårad med sex och dylikt«

i barnsång var sannolikt också en av drivkrafterna bakom den berättelsen.

William Somerset Maugham var född i en engelsk ambassadörsfamilj i Paris. Hans stora roman »Of human bondage« är en måttligt förklädd beskrivning av hans egna ungdomsår.

Efter första världskriget reste Maugham runt i världen med en manlig vän, och deras upplevelser gav stoff till en rad noveller och romaner. Berättelser som »The moon and sixpence« och »Rain« handlar om vita män i exotiska miljöer.

Maugham gifte sig 1917 men levde egentligen aldrig samman med sin hustru. Det cyniska citatet i rubriken alluderar på hans homosexualitet, som han dock – inte alltför öppet – tillstod. Oscar Wildes öde i fängelse ville han inte dela.

Stephan Rössner
professor, Karolinska
Universitetssjukhuset Huddinge